

ALLE MED .DK

SLUTRAPPORT ALLE MED

Inklusion i Øjenhøjde – en indsats målrettet eleverne

INDHOLD

INDLEDNING	4
SLUTRAPPORT	4
SUCCESKRITERIER JF. BEVILLINGSBREVET (OPSUMERET TEKST)	4
PROJEKTETS FORMÅL	5
AKTIVITETER AFVIKLET I FORBINDELSE MED PROJEKTET	6
AFVIKLING AF SKOLEBESØG	6
AFVIKLING AF INKLUSIONSOPLÆG OG INKLUSIONSWORKSHOPS	7
EVALUERING AF INKLUSIONSWORKSHOPS - GRAFER OG FIGURER	8
LØBENDE EVALUERING OG VIDENSPREDNING	12
PROJEKTETS MATERIALER	14
ANIMATIONSVIDEOER OM HANDICAP	14
ØVELSESVÆJLEDNINGER OG DIALOGKORT	14
HJEMMESIDEN	15
AFRUNDING	15

Skribenter

Henrik Oversø
Mathias Green

Layout

Daniel Gajda Kristensen

Danske Skoleelever

Sindalsvej 9
8240 Risskov
Tlf.: 70 22 00 33

Web: www.skoleelever.dk

Email: dse@skoleelever.dk

Copyright 2017, Danske Skoleelever.

Alle rettigheder forbeholdes.
Alle dele af materialet må frit
gengives med tydelig kildehenvisning.

INDLEDNING

Social inklusion og trivsel er to af de vigtigste temaer i inklusionsarbejdet, i den danske grundskole. Derfor er det afgørende, at der er fokus på netop disse temaer, hvor klassens elever spiller en central rolle, hvis inklusionsindsatsen skal lykkes, og de politiske målsætninger skal opfyldes.

Danske Handicaporganisationer ved fra deres medlemsorganisationer, at målet om at skabe inkluderende læringsmiljøer er særligt svært på skolens mellemtrin og i udskoling. Dette skyldes i høj grad tabuisering af handicap og manglende viden om, hvordan det håndteres, både blandt elever, lærere og forældre. Samtidig bliver børn og unge på disse klassetrin også i højere grad bevidste om sig selv. De spejler sig i hinanden, og det kan være svært at føle sig anderledes. I det hele taget er der tale om en følsom periode i de unge elevers liv. Hvis alle elever i klassen skal opleve, at de er en del af klassens fællesskab, er det afgørende, at eleverne får viden og værktøjer, så de kan være medskabere af inkluderende miljøer.

Ifølge Ressourcecenter for Inklusion og Specialundervisning under Undervisningsministeriet er det afgørende for elever med en funktionsnedsættelse, at de bliver inkluderet i et godt klassefællesskab. Centeret henviser til rapporten "Børn med funktionsnedsættelse og deres familier, 2011" fra SFI, som viser, at der er en sammenhæng mellem gode fællesskaber, faglige resultater for elever med særlige behov og elevernes sociale velbefindende.

Derfor gennemfører vi i Danske Skoleelever (DSE) og Danske Handicaporganisationer (DH) i samarbejde med Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH) dette inklusionsprojekt, der har som hovedformål at gøre eleverne til aktive medspillere i inklusionsindsatsen.

SLUTRAPPORT

Jf. bevillingsskrivelsen pr. 29. maj 2015 for projektet: Inklusion i øjenhøjde – en indsats målrettet eleverne (Alle Med), skal slutrapporten og det afsluttende regnskab være indsendt til Undervisningsministeriet ved projektets afslutning 1. oktober 2017. Som den projektansvarlige organisation, har Danske Skoleelever udarbejdet nærværende slutrap-

port, hvori der redegøres for projektets indsats, samt resultaterne heraf. Slutrapporten tager udgangspunkt i projektsøgningen, og er opbygget efter de, i bevillingsskrivelsen, opstillede kriterier.

Alle Med gennemføres i samarbejde med Undervisningsministeriet, Danske Handicaporganisationer (DH), Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH) og Danske Skoleelever (DSE). Danske Skoleelever har været i løbende dialog med Danske Handicaporganisationer om udarbejdelsen af nærværende slutrapport.

SUCCESKRITERIER JF. BEVILLINGSBREVET (OPSUMERET TEKST)

- Målgruppen (grundskoleelever) opnår et højt vidensniveau samt et bredt kendskab om handicap og elever med særlige behov. Hertil skal informationsindsatsen tilvejebringe viden om både ofte forekommende og mindre forekommende fysiske og psykiske handicap og diagnoser.
- Målgruppen sættes i stand til at reflektere over og handle på den viden, blandt andet ved at der udvikles konkrete værktøjer til inkluderende læringsmiljøer, et idékatalog, undervisningsmateriale, afholdelse af inklusionsworkshops mv.
- Der skabes dialog om forskellighed, og om hvordan man kan tale om det, i forhold til at skabe et inkluderende klassefællesskab.
- Skolen og dens personale samt forældrene inddrages og medtænkes, så eleverne støttes fra omgivelserne gennem en fælles indsats.
- En vellykket informationskampagne, som øger kendskabet til projektet og dens produkter (eks. Interaktiv hjemmeside, video, flyers, plakater og skolebesøg).
- Der sker en styrkelse af læringsmiljøet i klasserne.
- Evaluering af projektet samt vidensspredning om projektets resultater, erfaringer og produkter

PROJEKTETS FORMÅL

Inklusionsprojektet – Alle Med er et fællesprojekt, der gennemføres af DSE, DH og SUMH. Intentionerne har fra begyndelsen været at udnytte alle tre organisationers viden, erfaringer og kompetencer i bestræbelserne på at skabe en bedre og langt mere inkluderende grundskole, hvor forskelligheden positivt italesættes, således at alle elevers trivsel øges, og de sociale bånd i klasserne og i skolen styrkes.

Projektet har eleverne i fokus og dermed som målgruppe. Formålet er derfor også at gøre eleverne til aktive medspillere i inklusionsindsatsen, således at inklusion ikke blot er noget der sker hen over hovederne på elever.

HVILKET UDSPECIFICERES I FØLGENDE PUNKTER:

1. Eleverne i den danske folkeskole får en bred forståelse af handicap og særlige behov, og hvorfor inklusionsindsatsen er blevet igangsat. Dette indebærer formidling af viden omkring fordelene ved det mangfoldige og inkluderende klassefællesskab, samt ansvaret og mulighederne for at støtte hinanden i klassen, når der er klassekammerater, der på forskellig vis har udfordringer i skolen.
2. Sørge for at alle elever i folkeskolen har en basal forståelse for forskelligheder, herunder at formidle viden om forskellige former for handicap – både synlige og usynlige handicap og diagnoser. Eleverne skal have viden om, hvordan de bedst kan bidrage til, at klassekammerater med særlige behov bliver en del af klassens fællesskab.
3. Give eleverne konkrete værktøjer til at agere aktivt og inkluderende, så de dermed også kan handle aktivt for at støtte op om nuværende og nye klassekammerater med særlige behov.
4. Sikre at inklusion ikke er et tabu på landets skoler. Det vil sige at skabe et åbent miljø i og omkring klassen, hvor elever, lærere og forældre kan tale om inklusion, og hvordan de hver især kan bidrage til at støtte op om inklusion.
5. Fokuser på aktiv inddragelse af forældrene som ressource og vigtig brik, i forhold til at skabe en succesfuld inklusionsindsats.

AKTIVITETER AFVIKLET I FORBINDELSE MED PROJEKTET

Nedenstående afsnit beskriver en lang række af de aktiviteter som nærværende projekt har afviklet i dets løbetid. Overordnet set har projektet opfyldt dets formål i det at aktivitetsafviklingen har sikret eleverne på landets skoler et bredt kendskab til inklusion som begreb og i praksis implementering i klasselokalet.

Nedenstående er tabel over den samlede aktivitets afvikling, som er beskrevet i efterfølgende afsnit

AKTIVITET	MÅLSÆTNING	AFRAPPORTERING	STATUS
Antal skolebesøg	324	860	✓
Inklusionsworkshops	54		
Inklusionsoplæg	162		
Totalt antal workshops	216	188	✓
Antal besøgte skoler	540	1048	✓

¹ Det samlede antal workshops er en sammenlægning af de to oprindelige målsætninger for oplæg og workshops afvikling.

² Status er markeret grøn, da de afviklede aktiviteter er i peer-to-peer formatet beskrevet og uddybet på side 7

AFVIKLING AF SKOLEBESØG

Jf. den oprindelige projektbeskrivelse, blev det i projektets indledende fase besluttet, at der i projektets løbetid skulle afvikles 324 skolebesøg, geografisk fordelt over hele landet. De mange skolebesøg har, fra projektets start, haft til formål at øge kendskabsgraden til projektet, og at understøtte vidensspredningen af projektets materialer, blandt den primære målgruppe. Samtidig var besøgene tænkt til at skulle spille en helt central rolle i at øge elevernes kendskab til inklusion, handicap og elever med særlige behov.

Herudover har de mange skolebesøg også skulle danne fundamentet for den samlede informationskampagne, som havde til formål at øge kendskabet til projektet og dets materialer og tilbud.

Der er i løbet af projektets fulde løbetid afviklet 860 skolebesøg. Dette er langt over den oprindelige målsætning om at besøge 324 skoler. Dette har dog vist sig at være en essentiel

del i det at udbrede kendskabet til projektets og dets materialer og tilbud. Derudover har det også været særligt vigtigt i forbindelse med den generelle informationskampagne, hvor der har været en stor udbredelse af kendskabet til elever med handicap og elever med særlige behov. Dette store kendskab til projektet og dets formål må i høj grad tilskrives indsatsen med de mange skolebesøg.

Konkret er skolebesøgene afviklet som drop-in besøg på landets mange grundskoler. Her har en eller flere sekretariatsfrivillige, samt en ansat chauffør fra Danske Skoleelever, i gennemsnit besøgt 10 skoler om dagen. På skolebesøgene har de præsenteret materialer og indhold fra projektet, hvilket i høj grad har været med til at øge efterspørgslen på inklusionsworkshops blandt skolers elever, lærere, pædagoger og ledere.

Udover at fungere som en del af den visuelle kampagne fra projektet, har skolebesøgene også tjent det formål at starte en dialog og diskussion med elevrepræsentanter på skolerne om

inklusion, samt de forskellige tematikker som emnet rummer. Derudover har det store antal af besøg medvirket til at højere kendskabsgraden til projektet, idet at rigtig mange elever er kommet i kontakt med projektets repræsentanter, materialer og formål. Slutteligt har besøgene, i samspil med hjemmesiden, også givet mulighed for at eksponere projektets materialer og øvrigt indhold.

Skolebesøgene er selvsagt blevet prioriteret højt, og vi er i den forbindelse meget stolte af at kunne afrapportere, at vi har været i stand til at afvikle langt flere klassebesøg, end vi oprindeligt havde forventet. I den sammenhæng har vi kunnet møde rigtig mange elever i øjenhøjde med projektets indhold og tematikker, hvilket selvsagt underbygger det overordnede formål med projektet.

AFVIKLING AF INKLUSIONSOPLÆG OG INKLUSIONSWORKSHOPS

Jf. projektbeskrivelsen blev der, i projektets indledende målsætninger, rammesat en målsætning om gennemførelsen af følgende aktiviteter:

- 162 inklusionsoplæg
- 54 inklusionsworkshops

Inklusionsoplæggende var indledningsvis tænkt til at skulle have den ramme, som forekommer af ordet i sig selv, nemlig et oplæg. Tanken var, at en frivillig fra DSE og en frivillig fra DH/SUMH skulle besøge landets skoler, og fortælle om deres egne erfaringer og oplevelser med inklusion. Derudover var det til tænkt, at videomaterialer kunne understøtte formidlingen. Udover spørgsmål fra salen, var der i dette setup ikke lagt op til yderligere deltagelse fra tilhørerne.

Inklusionsworkshopsne var tænkt som en overbygning på oplæggene. Her arbejder man fortsat med den personlige fortælling fra de to frivillige, men herefter er fokus i langt højere grad på et peer-to-peer format, hvori den aktive deltagelse fra eleverne skulle være i højsædet. Udover oplægget fra virkeligheden skulle disse workshops indeholde konkrete øvelser, samt debat og diskussion om emnet inklusion. Formålet var at starte en refleksion over emnet inklusion blandt eleverne, og ligeledes at give dem en basal viden om både synlige og usynlige handicap. Endeligt skulle disse workshops skabe en diskussion om forskellighed i klassen, og om hvordan man taler om inklusion, i forhold til at skabe det gode klassefællesskab.

Kort fortalt skulle inklusionsworkshops uddanne elever i "det gode klassefællesskab", for på den måde at understøtte en forståelse af de mange forskellige forudsætninger, som eleverne møder klassefællesskabet med, særligt hvis eleverne møder fællesskabet med et synligt eller usynligt handicap.

Det stod dog hurtigt klart, at efterspørgslen fra skolerne i langt højere grad beroede på at modtage de mere dybdegående workshops, med fokus på peer-to-peer undervisning og aktiv deltagelse, end på de kortere oplæg. Derfor valgte projektets styregruppe at opgradere de mange inklusionsoplæg til inklusionsworkshops. Dette på trods af den øgede omkostning af både tid, personale og frivillige. Argumentet for dette var at give skolerne, og i særdeleshed eleverne, den mest fyldestgørende oplevelse med projektet, samt de bedst mulige forudsætninger for at arbejde konstruktivt med inklusion og klassefællesskab.

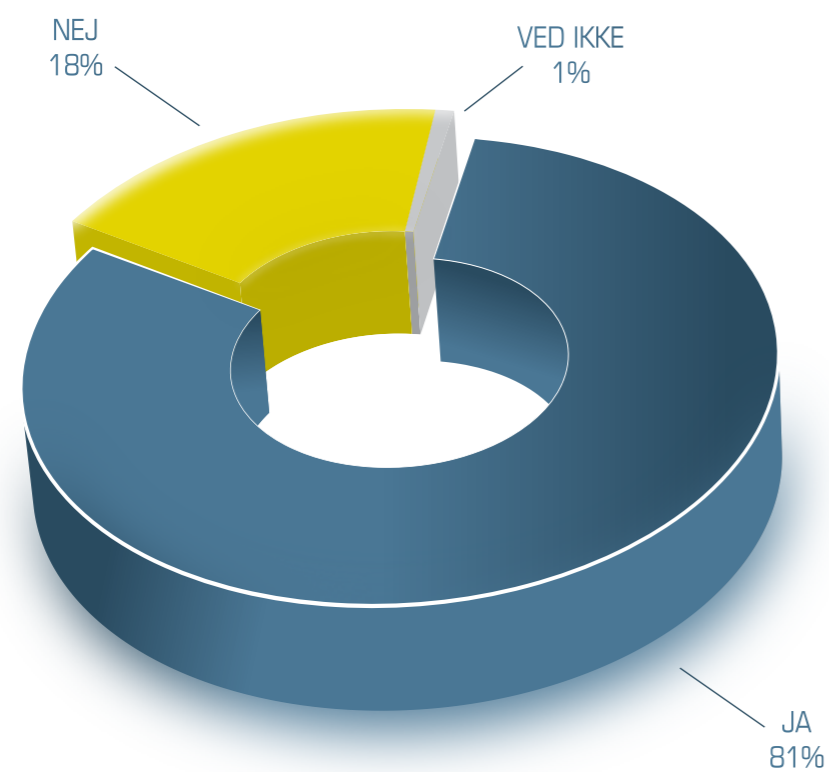
I projektets afvikling har DSE i samarbejde med DH og SUMH afviklet 188 inklusionsworkshops. Dette tal er en anelse lavere end det totale antal, der var rammesat i den oprindelige målsætning. Dog skal der her tages højde for, at de korte oplæg, der i denne målsætning udgør hoveddelen af aktiviteten, ikke er afviklet. Til gengæld er der i stedet, som tidligere beskrevet, blevet lagt vægt på at afvikle de noget længere peer-to-peer oplæg med fokus på aktiv læring. Disse var der, i den oprindelige målsætning, kun en målsætning om at afvikle 56 af. Med disse forhold taget i mente, er det fortsat en stor succes at have afviklet så mange workshops inden for projektets ramme, og på den måde give en lang række elever en bred forståelse af handicap og inkluderende fællesskaber i klasserummet.

Yderligere kan det afrapporteres, at workshopsne har været fordelt geografisk over hele landet, lige fra de store byer til udkantsskoler og kommuner. Workshopsne har også være fordelt over en lang række klassetrin (3. – 9. klasse). Dette har selv sagt medført særlige udfordringer for projektets frivillige frontløbere, som har skulle tilpasse undervisningen til en lang række forskellige elever, med mange forskellige udgangspunkter og varierende forhåndskendskab til inklusion i skolen.

Disse udfordringer har projektets frontløberne dog løst upåklageligt og kompetent, hvilket besvarelserne fra elevundersøgelserne fra de mange workshops også må siges at være et udtryk for.

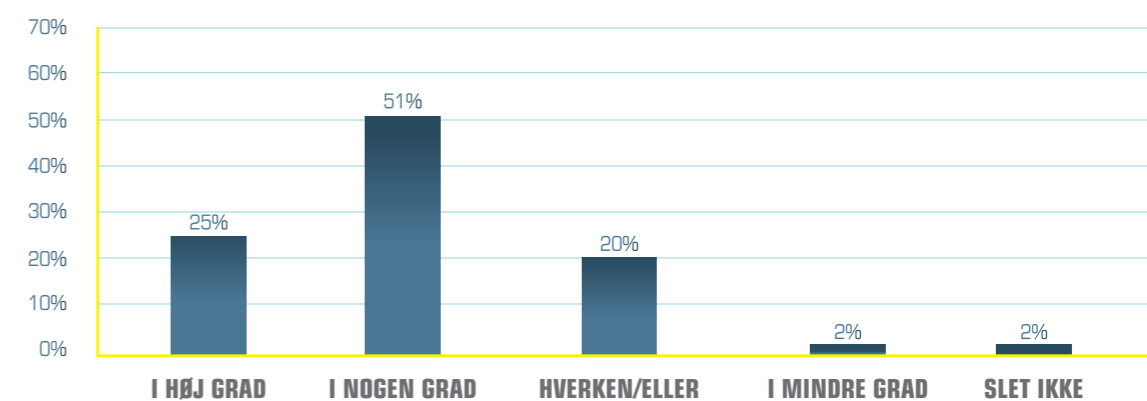
EVALUERING AF INKLUSIONSWORKSHOPS – GRAFER OG FIGURER

FIGUR 1: FØLER DU DIG BEDRE RUSTET TIL AT INKLUDERE DINE
KLASSEKAMMERATER EFTER WORKSHOPPEN?

ANTAL RESPONDENTER 1274

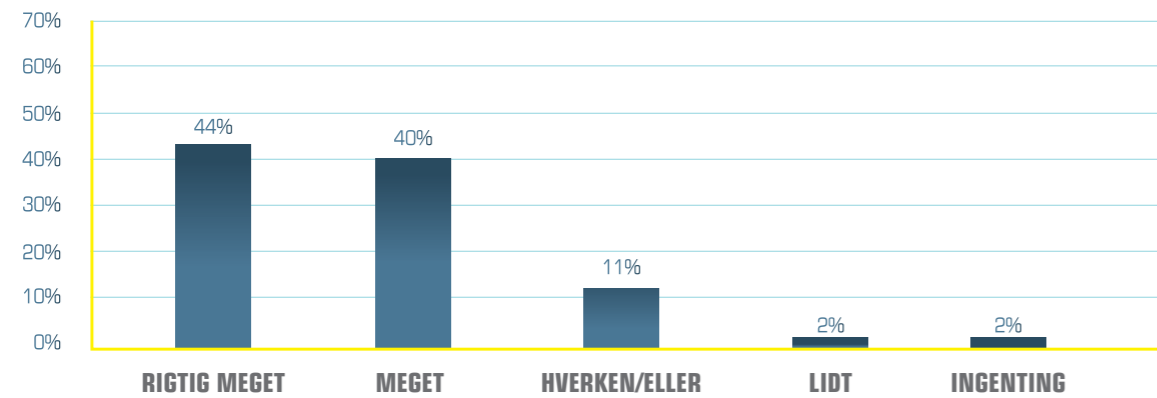
FIGUR 2: I HVOR HØJ GRAD DU FØLER DIG KLAR TIL AT INKLUDERE DINE
KLASSEKAMMERATER I UNDERVIS. EFTER DENNE WORKSHOP?

ANTAL RESPONDENTER 1293

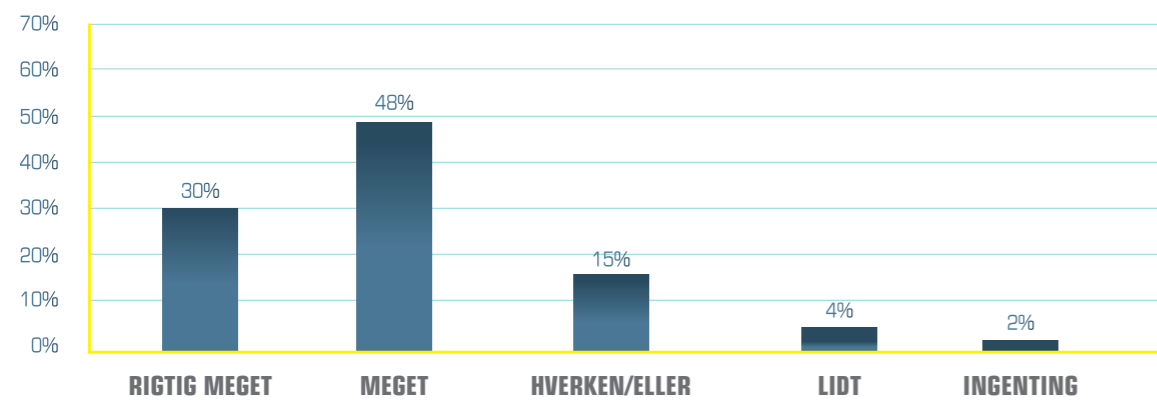

FIGUR 3: HVOR MEGET HAR DU LÆRT OM FYSISKE HANDICAP EFTER DENNE WORKSHOP

ANTAL RESPONDENTER 1291

FIGUR 4: HVOR MEGET HAR DU LÆRT OM PSYKISKE HANDICAP EFTER DENNE WORKSHOP?

ANTAL RESPONDENTER 1135

LØBENDE EVALUERING OG VIDENSPREDNING

Nærværende projekt bygger på grundig forberedelse og undersøgelse af området, samt både Danske Skoleelevers, og i særdeleshed Danske Handicaporganisationers, viden på området. Da projektet er nyt, bør det dog evalueres ofte i løbet af processen, således at erfaringerne kan være med til at justere og udvikle projektet. Ydermere er inklusion et tema, som kan vække stærke følelser og associationer for mange, både elever, lærere og forældre. Derfor er det vigtigt med en kontinuerlig monitorering af projektet, således at det vedbliver med at være funderet i professionel viden og erfaring på området.

Projektet er således blevet evalueret og tilpasset under udviklings- og pilotfasen, som en naturlig del af

projektet. Herudover er evalueringerne løbende blevet opsummeret i de halvårslige statusrapporter samt de årlige slutrapporter til Undervisningsministeriet. Som en del af erfarings og videnindsamlingen er der gennemført interviews med elever og lærere fra nogle af de klasser, der har deltaget i projektet. Formålet med disse interviews har været dels at indsamle viden til brug for evaluering af projektet, og dels til en eventuel videreudvikling af projektet, hvis det bliver muligt at videreføre det. Som bilag er vedlagt en meningskondensering af to af interviewene.

I projektet er der indsamlet en masse viden og gode erfaringer, fra skolebesøg, workshops m.v., som løbende er blevet videreførelset. Dette er blandt andet foregået gennem Danske Skoleelever, Danske Handicaporganisationers og Sammenslutningen af Unge Med Handicap hjemmesider og kanaler på de sociale medier, samt møder med interessenter og div. oplæg. Vidensspredningen er dermed forgået via forskellige kanaler og i forskellige fora. Der dog særligt et arrangement, der er værd at fremhæve. Danske Skoleelever deltager hvert år på Folkemødet på Bornholm, hvor der blandt andet bliver fortalt om Alle Med. Til Folkemødet i 2017 blev der gjort en ekstra indsats, da Danske Skoleelever for første gang deltog som medarrangører af Folkemødet med en stand. Standen havde en central placering på en af hovedgaderne med mange forbi passerende. Placeringen resulterede i mange besøgende til de arrangementer, som fandt sted i standen. Alle Meds logo var centralt placeret på al promoveringsmateriale, og der var materiale tilgængeligt ved standen. Standen var bemandet i under hele folkemødet, hvor besøgende kunne få en snak med frivillige fra Danske Skoleelever, om blandt andet projektet, hvilket rigtig mange benyttede sig af. Udover denne massive eksponering af projektet og dets resultater arrangerede Danske Skoleelever og Danske handicaporganisationer i samarbejde eventen "Alle med – inklusion i øjenhøjde". Hvor formanden for de to foreninger, samt frontløbere fra DSE og SUMH inviterede til oplæg og debat med de fremmødte. Arrangementet var meget godt besøgt, hvilket tydeligt kan ses i Folkemødets programsystem, beskrivelsen af eventen er vist over 400 gange.

INTERVIEW MED LÆRERE OG ELEVER

Dette har været med henblik på både at indsamle relevant evalueringsdata, og samtidig gøre sig erfaringer med henblik på potentielt at kunne videreudvikle projektet. Blandt disse interviews er der blandt andet foretaget et fokus gruppeinterview, med en række elever fra Parkvejens Skole i Odder. Eleverne har ved modtagelsen af inklusionsworkshoppen gået i ottende klasse, da interviewet er foretaget i indeværende skoleår, går eleverne nu i 9'ende. Eleverne beskriver blandt andet at, mødet med de frivillige og deres personlige fortællinger, har givet et godt perspektiv på inklusionen, og særligt en indsigt i hvordan det er at leve med et handicap. Denne oplevelse er naturligvis fuldt i tråd med projektets formål, at give eleverne et indblik og forståelse for forskellige handicap. Eleverne på skolen beskriver også hvordan at de nu er bevidste om, at for fremadrettet at sikre den gode inklusion i klassen, er det vigtigt at de taler åbent og direkte om de forskelligheder de måtte have. Dette tyder på at der på baggrund af workshoppen er en styrket refleksion over de forskellige tabu som inklusion typisk rummer, hvilket har understøttet eleverne i at skabe gode læringsmiljøer i klasserne. Afslutningsvis konkluderer de interviewede elever at en opfølgende indsats fra projektet ville være fordelagtig, for at sikre at man får mest mulig ud af den viden man har tilegnet sig i løbet af workshoppen.

PROJEKTETS MATERIALER

I forbindelse med afviklingen af projekt Alle Med – Inklusion i Øjenhøjde, har Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer udviklet en lang række undervisningsmaterialer. Disse materialer tager udgangspunkt i princippet om at ramme en bred målgruppe samtidig med at de skal formidle viden og værktøjer om inklusion i øjenhøjde til eleverne. Nedenfor er en række af projektets materialer beskrevet.

UDVIKLING AF MATERIALER, HJEMMESIDE MV.	AFRAPPORTERING
Udvikling af interaktiv hjemmeside	✓
Gennemførelse og udvikling af pilotfase	✓
Materialer til Elever	✓
Materialer til lærer	✓
Materialer til forældre	✓

ANIMATIONSVIDEOER OM HANDICAP

Som et led i formidlingen af viden om de forskellige handicap, har Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer udviklet og produceret en lang række animationsvideoer, som har til formål at informere eleverne om de forskellige former for både synlige og usynlige handicap. Samtidig formidles videoerne på en måde, der er let tilgængelig for eleverne, idet der tales til eleverne i øjenhøjde. Samtidig underbygger animationernes lette natur, en sund dialog om de ellers typisk tabubelagte emner, der ligger i inklusionsindsatsen, og det at leve med et handicap.

Disse videoer er også knyttet op på en fakta-side på hjemmesiden allemed.dk, kaldet "Få mere viden om". Her er det muligt at opnå en uddybende viden om de forskellige handicaps. Disse sider er skrevet i et sprog der både henvender sig til lærere og andet pædagogisk personale, og i et der henvender sig til eleverne i klassen. Begge har til formål at styrke

oplysningen om, og forståelsen for, de forskellige handicap, samtidig med at de underbygger en refleksion og dialog om, hvordan man skaber det gode inkluderende fællesskab.

ØVELSESVEJLEDNINGER OG DIALOGKORT

Projektet har i sin levetid udviklet en lang række dialogkort og øvelsesvejledninger af forskellig karakter. Vejledninger dækker en bred vifte af emner, men har alle det samme overordnede fokus på at være indgangsvinkel til en diskussion og dialog om inklusion i klasserummet.

Vejledningerne er udarbejdet, så de både henvender sig til elever og lærere i en undervisningssituation, men også i mindre udstrækning til forældremøder og lærermøder, således at disse kan tjene som en indgangsvinkel til at understøtte inklusionsindsatsen. De forskellige øvelses omfang spænder bredt, fra små breaks af ti minutters varighed, som øvelsen: "En god dag", der i al sin enkelthed udfordrer eleverne til at

AFRUNDING

fortælle om den gode dag, til de mere omfangsrige øvelser som "Emmas Dilemma" med en varighed på op imod 45min hvor eleverne bliver stillet over for en række dilemmaer i forbindelse med inklusionsindsatsen.

HJEMMESIDEN

I projektets levetid, er hjemmesiden www.allemed.dk løbende blevet opdateret med projektets undervisningsmaterialer. Hjemmesiden har i løbet af efteråret 2016 gennemgået en større grafisk opdatering. Dette har været for at øge tilgængeligheden på platformen, således at den bliver optimeret imod at være letlæselig og forståelig, også for brugere der lever med fysiske udfordringer. På hjemmesiden vil alle ovenstående nævnte materialer være tilgængelige, også efter projektets afslutning, og vil på den måde styrke projektets levetid.

De mange forskellige materialer, der er tilgængelige, er med til at sikre en formidling i øjenhøjde til elever, der måtte benytte sig af materialer, og er på den måde fuldt i tråd med projektets overordnede formål om en sådan formidlingsstrategi.

Foruden de forskellige undervisningsmaterialer, er der også en række links og henvisninger til andre, der beskæftiger sig med inklusion, således at brugerne kan blive ledt videre til andre inklusions-oplysende hjemmesider.

Hjemmesiden har i projektets levetid også tjent det formål at understøtte forældreinddragelsen, i det at der her har været materialer og vejledninger tilgængelige for forældre der har ønsket at engagere sig i arbejdet med de inkluderende klassefællesskaber. Samtidig har forældregruppen haft mulighed for at søge viden og indsigt i både psykiske og fysiske handicap, og hvordan man kan understøtte disse i et klassemiljø.

Inklusion i øjenhøjde – en indsats målrettet eleverne, er nu afsluttet. Set i forhold til de ved projektets start opstillede målsætninger for gennemførelsen af aktiviteter, samt målsætninger for at udbrede viden, værktøjer og forståelse for inklusion blandt elever, så kan vi jf. ovenstående evaluering være tilfredse og stolte af projektets afvikling. Projektets budskab og kendskab, er blevet udbredt til over en tredjedel af landets skoler igennem de mange skolebesøg på tværs af landet.

Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer har i fællesskab afviklet en lang række peer-to-peer baserede workshops, som har underbygget elevernes forståelse og viden om inklusion. Opgraderingen til de længere og mere dybdgående workshops, har haft en særdeles positiv indvirkning på elevernes mulighed for at arbejde konstruktiv og målrettet med inklusion, og har hjulpet eleverne i at reflektere over det gode klassefællesskab, og hvordan dette kan skabes for alle elever upåagtet den baggrund de måtte møde grundskolen med.

Skulle projektets videreføres for en ny to årig periode, ville det være optimalt at lave en ny indsats, som dels beskæftiger sig med at afvikle flere inklusionsworkshops på nye skoler. Dertil ville det give mening at videreudvikle projektets materialer, således at de tilpasses en overbygning på de eksisterende, og på den måde åbne muligheden for at genbesøge tidligere besøgte skoler, og følge op på indsatsen, med det fokus at skabe en varig forandring i de inkluderende klassemiljøer. Ligeledes bør der endnu engang lægges vægt på at lave en lang række skolebesøg for at sikre en forsat udbredelse af kendskabsgraden.

På trods af de gode tilbagemeldinger fra eleverne på landets skoler, som ovenstående undersøgelse også viser, har det desværre ikke været muligt at opnå en forlængelse af bevillingen. Det er ærgerligt at mange af landets grundskoleelever derfor ikke får mulighed for at blive mødt med en målrettet inklusions indsats i øjenhøjde. Ligeledes er det ærgerligt at der ikke bliver mulighed for at følge op på de klasser der har deltaget i projektet, og sikre en varig forbedring af de inkluderende klassemiljøer, til gavn for både nuværende og fremtidige elever.

ALLE MED.DK

Danske
Skoleelever